

Ředitelka Nadačního fondu Klíček oceněna

Markéta Královcová s Magdalenou Souček (vlevo), vedoucí partnerkou české pobočky EY.

Foto: Archiv EY

V úterý 1. března 2016 se na pražském Žofíně uskutečnilo slavnostní vyhlášení výsledků prestižní soutěže EY Podnikatel roku 2015; v kategorii EY Společensky prospěšný podnikatel tento titul získala Markéta Královcová, zakladatelka a ředitelka Nadačního fondu Klíček.

Titul vnímáme jako ocenění celé práce Klíčku – od působení na poli hospicové péče pro rodiny s nemocnými dětmi přes podporu společného pobývání rodičů a dětí v nemocnici, zavádění role herního specialisty do prostředí českých institucí, letní tábory pro děti s (nejen) zdravotními těžkostmi a jejich blízké až po publikační a přednáškovou činnost.

Zařazení mezi podnikatelské osobnosti se ovšem může na první pohled zdát poněkud překvapivé a v této souvislosti je nutno zmínit, že kategorie společensky prospěšného podnikatele se svým pojetím od ostatních kategorií trochu liší.

Organizátoři se snaží ocenit člověka, který nejen dělá něco, co je společnosti ku prospěchu, ale který ke své práci zároveň přistupuje s podnikavým a tvůrčím duchem – stojí na vlastních nohách, všímá si bolavých míst ve společnosti a vynalézavě hledá cesty k jejich úpravě. V této kategorii je tedy hlavním kritériem inovativnost, nápaditost, angažovanost a vytrvalost sociálního podnikatele – a samozřejmě životaschopnost jeho aktivit.

Kategorie společensky prospěšného podnikatele je cenná i tím, že rozšiřuje běžný pohled na podnikání, že rozbíjí stereotypní obraz podnikatele coby člověka usilujícího o zisk a připomíná, že podnikání může mít a často má i jinou podobu, jiný étos; vyzdvihuje rozměr podnikavosti, činorodosti a zájmu o druhé.

Jára Cimrman pro hospicové dobrovolníky

(vstupenky na Cimrmany se přitom v podstatě nedají sehnat, celonoční fronty před divadlem se před časem staly legendárními). Pět dobrovolníků a stejný počet jejich blízkých zhlédne možná vůbec nejveselejší hru Zdeňka Svěráka a Ladislava Smoljaka Záskok. A to není vše: před představením máme pro naše dobrovolníky nachystanou krátkou prohlídku zákulisí divadla a setkání s hereckým souborem. To už stojí za cestu do Prahy!

Podobný model budeme opakovat i na dalších scénách. Ve čtvrtek 12. května nás čeká návštěva Městských divadel pražských a hry Happy End. Blíže o představení a rozhovor s představitelkou titulní role v následujícím textu.

Jako třetí přijde na řadu naše první scéna: Národní divadlo. V sobotu 21. května se podíváme na klasickou hru Ze života hmyzu. Předcházet opět bude exkurze ve Zlaté kapliče.

Práce hospicových dobrovolníků si velmi váží všichni představitelé tří jmenovaných divadel. Spolupráce, jež se nám podařila navázat, by ale nebyla možná bez tří herců jednotlivých scén. Těm patří zvláštní poděkování. Jsou to Miloň Čepelka z Žižkovského divadla Járy Cimrmana, Máša Málková z Městských divadel pražských a Pavla Beretová z Národního divadla. Děkujeme. A teď už vzhůru do divadla.

Aleš Palán

Pomáháte? Pojďte s námi do divadla. Právě tak nazvala Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče akci, která si klade za cíl poděkovat hospicovým dobrovolníkům.

Snad žádný hospic by se neobešel bez pomoci a přízně svých dobrovolníků. Mnozí z nich pomáhají opravdu aktivně a dlouhodobě. Právě jim chceme nyní – spolu s předními pražskými divadly – říci: Děkujeme.

Asociace nedávno vyzvala jednotlivé hospice, aby nominovaly dobrovolníky, kteří si opravdu zaslouží veřejné poděkování. Z deseti hospiců se sešlo na pětadvacet nominací: někde navrhli jednoho dobrovolníka, jinde čtyři, tedy maximálně možný počet. Díky ochotě jednotlivých divadel nejsme našťastí

postaveni před dilema, koho vybrat a komu návštěvu divadla odepřít. Do divadel budou moci vyrazit všichni nominovaní dobrovolníci – a to dokonce s doprovodem. V průběhu dubna a května jednotlivé dobrovolníky zkontaktujeme a domluvíme se na organizačním postupu.

A do kterých divadel půjdeme? Ne do ledajakých! Začneme v divadle, u jehož zárodku stál největší Čech. Ano, máme na mysli Járu Cimrmana. Na čtvrtek 28. dubna pro nás herci Žižkovského divadla Járy Cimrmana uvolnili deset lístků

Krátké zprávy

► DOBROVOLNICE HOSPICE SV. ŠTĚPÁNA OCENĚNY

Dobrovolnické centrum udělovalo ocenění „dobrovolnické Křesadlo“ osmi nejlepším dobrovolníkům v Ústeckém kraji. Dvě Křesadla získaly dobrovolnice z Hospice sv. Štěpána v Litoměřicích, Šárka Hauptvogelová a Magda Slavíková. Blahopřejeme!

► PRACHATICKÁ HOSPICOVÁ DESÍTKA – ZRUŠENO

Běžecký závod Prachatická hospi-

cová desítka (plánovaný termín 14. 5. 2016) se letos neuskuteční. Zúčastnit se s námi můžete běžeckých závodů v Českých Budějovicích či Karlových Varech pořádaných v rámci série RunCzech 2016.

► V KVALITĚ PALIATIVNÍ PÉČE JE ČESKO 33. NA SVĚTĚ, UKÁZALA STUDIE. MUSÍME SE ZLEPŠIT

V kvalitě paliativní péče poskytované umírajícím je Česká republika v rámci světa na 33. místě, v rámci Evropy na

18. místě. Uvedl to analytický útvar EIU, který patří do mediální skupiny The Economist Group.

► PROBĚHLA MEZINÁRODNÍ KONFERENCE

Ve dnech 8. – 10. 3. 2016 proběhla na Karlově univerzitě v Praze mezinárodní konference na téma: **Rodina v sekularizovaném světě, se zvláštním zřetelem k problematice seniorů**. Součástí konference bylo i téma paliativní péče, hospiců a důstojného stáří. ◀

Dana Batulková: Happy End má očistnou funkci

Divadlo Rokoko už rok uvádí současnou izraelskou tragikomedii *Happy End*, která se zabývá neveselým fenoménem dnešní doby – rakovinou. Hru dramatičky Anat Gov, která s humorem a nadhledem nabízí různé pohledy, jak se s takovou situací vyrovnat, aniž by člověk ztratil svobodu, důstojnost, a hlavně optimismus, zrežíroval Arnošt Goldflam. Kromě DANY BATULKOVÉ, jež ztvárňuje hlavní roli a s níž jsme si o hře povídali, na jevišti uvidíte také Jitku Smutnou, Radku Fidlerovu, Evellyn Pacolákovou, Jiřího Hánu nebo Hanu Doulovou.

► **Happy End napsala autorka v době, kdy už věděla, že má rakovinu. Prostřednictvím hry se s tím snažila vyrovnat. Jak se vám hraje role, do které Anat Gov vnesla autobiografické prvky?**

Role je moc dobře napsaná, ale přiznám se, že se mi do toho nechtělo právě kvůli tíživému tématu. Během dvou měsíců zkoušení se do něj musíte ponořit, a to není příjemné. Představení už jsou ale v pohodě, věděla jsem, že *Happy End* budu ráda hrát, i díky písničkám

Dana Batulková v představení *Happy End*.

Foto: Městská divadla pražská

a kabaretním výstupům, které hru odlehčují.

► **V čem je podle vás největší síla hry? Nabízí nějaký návod, jak se s podobnou situací vyrovnat?**

Její síla je v humoru. Úžasné je s jakým nadhledem se Anat Gov dokázala na svou nemoc dívat, jak hodnotila situace s černým humorem, se sarkasmem. Hlavní předností je, že i lidé, kteří si

tím prošli, se díky hře můžou s úlevou zasmát. *Happy End* má očistnou funkci. A navíc v době, kdy měl premiéru v Izraeli, vzednul mezi pacienty vlnu uvědomění si svých práv a ukázal, že můžou rozhodovat o svém životě, jak oni chtějí.

► **Proč by podle vás měli diváci na *Happy End* přijít? Jak lidé na inscenaci reagují?**

Báli jsme se, jak diváci hru přijmou. Příkladem je můj kamarád, o kterém jsem si myslela, že pro něj *Happy End* vůbec není, ale přitom se mu strašně líbil. Překvapilo mě to a byla to pro mě velká vzpruha, když vidím, že to má smysl. Přijít na hru by měl každý, kdo má odvalu a chce se pobavit i zamyslet. *Happy End* je silný po všech stránkách a myslím, že nezklame.

► **Happy End režíroval Arnošt Goldflam, jak se vám s ním spolupracovalo? Je jeho režie v něčem specifická?**

S Arnoštem jsem už zkoušela počtvrté. Já ho miluju, vyhovuje mi jeho laskavý způsob režie. Dává veliký prostor a svobodu hercům, díky tomu člověk získá klid a v inscenaci často z jeho hravosti hodně zůstane.

(red)

Anat Gov

ANAT GOV patřila k předním izraelským dramatikům posledních let. Její původní profesí bylo herectví, ale poměrně záhy se začala věnovat psaní. *Happy End* začala psát poté, co u ní lékaři objevili rakovinu.

Rozhodla se o své chorobě hovořit naprosto otevřeně a tato tragikomedie je toho důkazem. Anat Gov přežila

s rakovinou čtyři roky, během kterých, jak sama řekla v jednom z posledních rozhovorů, bylo víc dobrých než špatných dní.

Přestože nemoci nakonec v roce 2012 podlehla, poselství, které divákům zanechala, totiž „Nikdy neztrácejte naději a berte si z života to nejlepší“, je stále živé. ◀

Snažíme se lidi trochu „odstrašit“

PAVLU BERETOVOU znají diváci pražského Národního divadla nebo filmů, ve kterých hrála (*Okresní přebor, Kdyby byly ryby...*). Potkat ji ale mohli také klienti a pracovníci některých hospiců. Mladé herečky se totiž problematika důstojného odchodu z pozemského života dotýká. Rozhodla se pomoci při propagaci hospicových myšlenek.

► Co obrátilo váš zájem k hospicovým tématům?

Měla jsem puštěné rádio a v něm běžel rozhovor s Marií Svatošovou. Velmi mě zasáhl, protože jsem prožila blízka úmrtí v rodině a ani v jednom ze tří případů jsem neměla možnost být u toho, vyprovodit své milované

na cestu dál. Líbilo se mi, jakým způsobem o tom Marie Svatošová mluvila, cítila jsem v tom velký klid, přijetí a pokoru. Chtěla jsem se dozvědět víc, tak jsem Marii kontaktovala a rozjel se vlak, který jsem opravdu nečekala. Nyní se snažíme na několika frontách veřejnost s hospicovou tematikou blíží

seznámit a trochu lidi „odstrašit“. Je to pro mě moc zajímavá zkušenost, kterou s vděkem přijímám.

► Jak reagují vaši přátelé a kolegové, když s nimi o problematice umírání hovoříte? Je to pro ně tabu? Proč?

Popravdě mě reakce okolí velmi překvapily. Nečekala jsem, že by to bylo až tolik „strašící“. Pochopitelně téma smrti není jednoduché a já sama bych lhala, kdybych řekla, že ve mě nebudí respekt a strach. Jen si myslím, že cesta není před tím strachem utéct; to by nám pak někde za zády ještě vyrostl. Některé reakce lidí byly až agresivní, nechtěli o ničem slyšet. Já jsem naopak pro o věcech mluvit. Většinou je to tak, že se bojíme toho, o čem nic nevíme.

► Zatím jste navštívila dva hospice. Co vás v nich nejvíc překvapilo a oslovilo?

Jsem hrozně ráda, že jsem měla tuhle možnost a podobnou zkušenost bych přála všem. Čekala jsem, že jedu na depresivní místo. Temné a chladné. A viděla jsem pravý opak. Těžko se mi to popisuje, nechtěla bych říkat, že to bylo veselé a radostné – i když taky. Co můžu říct s jistotou, je, že to byl velmi pozitivní zážitek a místo abych přemýšlela o smrti, přemýšlela jsem o životě. V hospicích jsem totiž vnímala úctu k životu. Velmi si vážím všech hospicových pracovníků.

► V jakých rolích vás čtenáři *Rovnováhy* mohou aktuálně vidět?

Já teď hraju převážně v Národním divadle, které je mou domovskou scénou. Na repertoáru mám dost věcí, tak tím nechci obtěžovat :-). Ale k posledním premiérám patří inscenace *V rytmu swingu* a *Láska a informace*. Jsou to žánrově úplně odlišné věci. Když bude mít někdo chuť na klasickou hru se spoustou hudby a tance, doporučuju *Swing*, odvážnějším divákům bych nabídla druhou, experimentální hru o světě zahlceném informacemi. V kinech bude brzy uveden film *Teorie tygra* Radka Bajgara s Jiřím Bartoškou v hlavní roli. I já si v něm zahrála.

Pražské herečky na návštěvě pacientů prachatického hospice. Zleva Máša Málková z Městských divadel pražských, ředitel Hospice sv. Jana N. Neumanna Robert Huneš, Pavla Beretová z Národního divadla a zakladatelka hospicového hnutí Marie Svatošová.

Foto: Aleš Palán

Aleš Palán

Základní vize a cíle prosazované APHPP

Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče v ČR sdružuje na tři desítky organizací poskytujících lůžkovou a domácí hospicovou péči a garantuje kvalitu jejich služeb. Cílem APHPP je prosazování a podpora hospicové paliativní péče, která vychází z úcty k člověku jako jedinečné neopakovatelné lidské bytosti.

➤ POSLÁNÍ A CÍLE ASOCIACE DLE STANOV

- prosazuje a podporuje hospicovou péči, která vychází z úcty k člověku jako jedinečné neopakovatelné lidské bytosti
- přispívá k pozitivní proměně vztahu české společnosti ke smrti a umírání
- sdružuje organizace poskytující některou z forem hospicové péče v ČR (lůžkovou, domácí)

Hospicová péče je integrovaná forma zdravotní, sociální a psychologické péče, poskytovaná nemocným všech indikačních, diagnostických i věkových skupin, u nichž je předpokládána prognóza délky života na základě rozumného lékařského posouzení kratší než šest měsíců. V rámci hospicové péče je poskytována zejména paliativní péče, to je celková léčba a péče o nemocné, jejichž nemoc nereaguje na léčení vlastního závažného onemocnění. Zásadní je léčba bolesti a dalších symptomů, stejně jako řešení psychologických, sociálních a duchovních potřeb a problémů nemocných. Časový horizont 6 měsíců do očekávaného úmrtí tak zásadně odlišuje péči hospicovou od péče nemocnic, léčeben dlouhodobě nemocných nebo ošetrovatelských ústavů.

➤ PROSTŘEDKY K NAPLŇOVÁNÍ CÍLŮ DLE STANOV

- podpora kolegiální spolupráce a prosazování korektních vztahů mezi jednotlivými poskytovateli hospicové péče
- napomáhání při odstraňování nedostatků zjištěných v činnosti svých členů, zjednávání nápravy a preven-

Foto: Flickr.com

- tivní působení, aby se neopakovaly,
- obhajování společenských, ekonomických a právních zájmů hospicového hnutí
- spolupráce se státními orgány, profesními a odbornými společnostmi a dalšími relevantními orgány za účelem zlepšování legislativních, materiálních a mediálních podmínek pro působení v oblasti hospicové péče
- přispívání k osvětě v oblasti hospicové péče formou přednášek, besed, konferencí, výstav, publikační činnosti a dalšími aktivitami, pořádání benefičních, kulturních a společenských akcí, propagace a ochrana myšlenky hospicové péče ve společnosti

➤ KONKRETNĚ A. LŮŽKOVÝ HOSPIC (LH)

- dosažení stavu, kdy v ČR poskytují hospicovou péči samostatně stojící specializovaná lůžková zařízení hospicového typu v rozsahu alespoň „1 kraj = 1 hospic“
- dostupnost
- hustota pokrytí by měla dosahovat 5 lůžek / 100 tis. oby.; dojezdová vzdálenost obvykle nečiní více než 70 km
- každé lůžkové zařízení dodržuje standardy APHPP

- legislativní ukotvení medicínského rozměru péče a zároveň nemedicínského rozměru péče
- zajištěný legislativní rámec pro dostatečné financování

➤ B. DOMÁCÍ HOSPIC (DH)

- každé zařízení DH dodržuje standardy APHPP
- dosažení stavu, kdy v ČR poskytují domácí hospicovou péči samostatné týmy
- klientelou DH se rozumí výhradně terminálně nemocní (souběžné působení v režimu běžné domácí péče není přípustné)
- dostupnost
- hustota pokrytí je taková, kdy dojezdová vzdálenost DH do domácnosti pacienta obvykle nečiní více než 30 km
- dostupnost pro každého potřebného pacienta (časová, finanční, odborná)
- legislativní ukotvení medicínského rozměru péče a zároveň nemedicínského rozměru péče
- zajištěný legislativní rámec pro dostatečné financování
- vytvoření samostatné sesterské odbornosti (hlavní tíha péče leží na zdravotních sestřích)
- dostupnost lékaře 24/365

➤ C. OSTATNÍ

- kvalitní zdravotní péče (paliativní medicína) je pro působení hospice podmínkou nutnou, nikoli však postačující
- důraz na sociální, psychologický a duchovní rozměr péče
- spolupráce mezi LH a DH
- vzájemná prostupnost pacientů
- spolupráce s ČSPM
- zabezpečení odborné erudice zdravotnických pracovníků
- spolupráce s ANK, ČBK a dalšími relevantními institucemi
- zabezpečení kvality duchovní péče (pravidelné bohoslužby; pastor. asistent/nem. kaplan/kněz
- dostupnost pacientům každý den

Chtěl bych být doma, pomůžete mi?

Foto: Flickr.com

První, co mne zaujalo v tváři toho těžce nemocného člověka, který přišel k nám domů, byly jeho oči. Smutné, usouzené, ale s touhou žít... Přinesl mi zprávu z onkologie, která hovořila zcela jasně. Nádor s metastázami pokročil tak, že se nedal už nijak léčit. „Chtěl bych být doma, pomůžete mi?“ říkal mi mezi dveřmi chvějícím se hlasem. „Ano,“ odpověděla jsem tiše. „Děkuji,“ mírně se na mě usmál. „Přijedeme dnes k vám domů a domluvíme si všechny okolnosti péče.“

Odjela jsem se svým mužem lékařem setmělou krajinou a ani jeden z nás nemluvil. V hlavě nám vířilo plno myšlenek a otázek. Myslím si, že jsme z nadcházejícího setkání cítili určitou obavu. Člověk, který nám šel pomalým krokem otevřít, nevypadal ale nijak smutně. Sedli jsme si v jídelně a poslouchali vyprávění o jeho životě, nemoci, prožívaném strachu ze smrti a o touze žít. V těchto chvílích sdílené bolesti se mezi námi otevírala ona tajemná jedno-

ta. Lékař profesionálně nastavil léčbu bolesti a já plánovala první návštěvy. Začínalo další doprovázení...

► ČASTO MĚ ŽÁDAL O PROJÍŽDKU MĚSTEM

Blížil se advent a venku bylo patrné, že příroda se chystá k odpočinku. Nemocný mě často žádal o projíždku městem. Chápala jsem, že se touží rozloučit s místy, která měl tak rád. V domě jsem často nacházela přátele, kteří společné chvíle pojímali jako slavnost. Přicházela jsem v průběhu těchto dní každý den a měla radost ze smíchu, který se po domě rozléhal. Napadl první sníh a venku se prudce ochladilo. Blížily se Vánoce a Nový rok. „Přál bych si s vámi, Jano, prožít Silvestra, bude mým posledním v životě.“ „Přijedu ráda,“ odpověděla jsem. Vánoce trávil radostně se svými přáteli. Snažil se být pro ně, nehovořil o nemoci, ale každému děkoval za společné chvíle. Byli pro něho tím nejkrásnějším vánočním dárkem.

V posledním dni v roce byl slabý a téměř nevstával z postele. Přinesla jsem malou láhev šampaňského vína na půlnoční přípitek. Byli jsme sami, poslouchali hudbu, čekali na půl noc a dlouze se dívali z okna na nebe plné hvězd. Několikrát během večera vyčerpáním usnul. Oba jsme věděli, že času moc nezbyvá.

► DĚKUJI, ŽE JSTE SE MNOU BYLA

Přesně o půlnoci jsme si připili. „Jano,“ řekl unaveně, „děkuji vám za veškerý čas, za úlevu, kterou jste mi přinesla v podobě všech léků, ale především za to, že jste se mnou byla. Jsem připraven odejít. Se všemi jsem se už rozloučil a všem poděkoval. Bylo to pro mne moc důležité. Teď bych šel spát.“ Pomohla jsem mu do lůžka a stiskla jeho ruku. V tom úsměvu bylo všechno. Láska, poděkování, vděk. Ryzí cit, který se rodí v umírání. Přátelství, které ani smrt nerozdělí. Odešel tiše a smířeně za pár dní.

Jana Sieberová

Sedm let díky Domácího hospice Duha v Hořicích

Domácí hospic Duha slaví 25. 3. 2016 narozeniny. Již sedm let působí s vaší pomocí v Hořicích a přilehlém kraji.

Mohli bychom při této příležitosti zavzpomínat nad starými fotografiemi a připomenout si milníky jednotlivých let. Každý z nich je částí bohaté historie jedné hospicové myšlenky, plné zajímavých lidí i okamžiků. Ale kde leží doopravdy základní kámen prvního domácího hospice? Zůstal několik desetiletí nazpět. Pojďme se podívat zpět v čase do let, kdy nikdo neznal termín domácí hospic.

Představte si nemocniční pokoj, kde leží několik lidí. Od sebe jsou odděleni pouze plentami. Každý z nich má před sebou poslední dny života. Nejsou však všichni staří. Některým je přes dvacet, dalším přes třicet. Rakovina si zkrátka nevybírá věk, postavení ani majetkové zázemí. Je jich na pokoji několik, a přesto jsou zde zcela sami. Není zde nikdo, kdo bys nimi přišel pohovořit o životě, něco jim předčítal nebo zkrátka jen dělal společnost. Zdravotní sestry mají své jiné povinnosti. A tak je světem těchto pacientů jen prostor za plentou. Prostor

Základní kámen Domácího hospice Duha, o.p.s.

se studenými stěnami, do kterých hledí každý zbývající den a tiše nebo nahlas v něm trpí svojí fyzickou i psychickou bolestí...

► JE ZA CO DĚKOVAT

Na tomto místě byl položen základní kámen domácího hospice. V bolesti pacientů, kterou někdo spatřil a začal rozmyšlet: Uzdravit je nelze, ale nebylo by možné je zbavit bolesti a umožnit normálnější způsob života? Nemohli by zůstat doma? A tak

začal dlouhá cesta s hospicem, během které se Duze podařilo pomoci více než 120 onkologicky nemocným pacientům. A ta cesta pokračuje...

Občas máme tendenci si říct, že už těch hospicových témat vlastně bylo dost. Že se to stále všechno opakuje. Že každý dnes chce budovat nové hospice a starat se o umírající. Vždyť o tom slyšíme zezprávdennodenně. Ten a ten politik, ta a ta politická strana, tyhle a tamty organizace chtějí podporovat hospice. Realita je však

taková, že domácí hospicová péče ze zákona neexistuje a není proplácena zdravotními pojišťovnami. To neznamená, že by byla nelegální, ale že nemá ze strany státu oporu. Každý domácí hospic je tak permanentním existenčním dobrodružstvím, které žije pouze z podpory veřejnosti. Sedm let existence Domácího hospice Duha je tak sedm let díky. Sedm let díky za důvěru, kterou hospici věnují pacienti a jejich rodiny. Sedm let díky za výjimečné zkušenosti o skutečných hodnotách života – ten nejcennější dar, který nám dávají naši pacienti. A především sedm let díky vám všem, kteří svojí podporou umožňujete existenci této služby. Pokud jsme hovořili na začátku o plentách, byli jste to právě vy, kteří jste tento bolestivý anonymní prostor měnili na život v domácím prostředí.

Ano, rozhodně nemůžeme říct, že během těch sedmi let bylo vše krásné a jednoduché. Hospicová služba je náročná fyzicky i psychicky. Ale právě to, že je za co děkovat, je nám důvodem, proč slavíme narozeniny Duhy. A proč je – společně s vámi – chceme slavit i příští rok.

Jakub Holman

Studenti podporují nemocné a umírající

Již potřetí zorganizovali studenti Gymnázia Benešov benefiční koncert „Kdo jiný, než my?“ na podporu domácí hospicové péče RUAH, která působí v regionu Benešovsko.

Septimáni se svými profesory pozvali další školní

sbory a kapely i jednotlivce. Vystřídala se tak vážná hudba s rockem a jazzem a zaplněná aula diváků nešetřila potleskem.

Ředitelka RUAH o.p.s. v průběhu koncertu děkovala především studentům a jejich profesorům: „Za ty společné roky, kdy se se

studenty při organizaci koncertu setkáváme, stále více obdivuji zdejší školu a její profesory. Především za to, že kromě matematiky, českého jazyka a dalších potřebných znalostí, učí děti hodnotám kultury a společenské odpovědnosti. Dávají mi víru, že naše spo-

lečnost může být lepší než teď.“

Dobrovolné vstupné vyneslo do sbírky na podporu hospicové péče 11 538 Kč. Nejen peníze, ale nadšení mladých lidí pomáhat je pro naši práci velkou oporou. Děkuje.

Marta Vacková

Hodiny s příběhem – lidské osudy ve spojení se strojky času

Knihu *Hodiny s příběhem* pokřtila na Benefičním galavečeru *Nebe na zemi* Edita Adlerová.

Foto: archiv RUAH, o.p.s.

Čas! Co všechno nám přináší? Jak běží, jak ho sledujeme a měříme na strojky času?

Hodiny nás provázejí celým životem. Jejich tikot měří čas od minuty narození v našem rodném listě až po minutu na tom úmrtním. Nezáleží tolik na délce života, ale na okamžicích, kdy se čas zastaví. Jsou to chvíle, které se hluboce otisknou do našich srdcí.

Právě lidské osudy ve spojení se strojky času daly námět společnosti RUAH o.p.s., která ve spolupráci s fotografem Jaroslavem Pelíškem uspořádala putovní výstavu fotografií a soutěž příběhů, které měly společné téma – *Hodiny s příběhem*.

Hlavní roli hrají hodiny ve všech možných podobách a příběhy lidí, ať už úsměvné,

bolestné či chvíle, které nám mění život.

„Ze začátku jsme se trochu báli, že nebude zájem, protože trvalo delší dobu, než se informace k lidem dostala, pak se to ale obrátilo. Pro někoho bylo obtížné

dát příběh na papír, proto mě mile překvapilo, kolika lidem se to podařilo,“ řekla ředitelka společnosti RUAH o.p.s. Marta Vacková.

Nakonec se nám sešlo šedesát příběhů nebo námětů z celé republiky. Byly

velmi zajímavé a zachycovaly příběhy z různých oblastí, od historie až po současnost. Některé příběhy neměly šťastný konec, jsou smutné. Ale i o tom je život.

Jedním z příběhů byl i pozitivní a úsměvný příběh s dobrým koncem o člověku, který trpěl Alzheimerovou chorobou. Jednou se ztratil, zabloudil a rodina ho týden hledala. Našla ho až vídeňská policie. „Nikdo se už nedozví, co během toho týdne zažil, kde všude byl. Jediné, co naznačovalo způsob jeho cesty z Brna, byl lístek na loď z Bratislavy,“ prozradila Marta Vacková.

Nápad zaujal i fotografa Jaroslava Pelíška, který příběhy doplnil o krásné fotografie hodin. „Najít dané hodiny nebyl problém díky velkému úsilí spolupracovníků, kteří se na tom podíleli,“ uvedl Jaroslav Pelíšek. Většinu příběhů podle něj ilustrují snímky autentických hodin, několik strojků však už bylo nedostupných. „Všechny hodiny ale byly nádherné, každé měly svoje kouzlo právě tím příběhem, který prožily,“ dodal. Zaujal ho třeba příběh hodin, které „přežily“ bombardování. Výjimečný byl podle něj také příběh prostřelených a znovu opravených hodinek. „Jsem zvědavý, zda se divák po přečtení příběhů ztotožní s mým viděním reality,“ poznamenal Jaroslav Pelíšek. Vítězné příběhy spolu s fotografiemi vyšly v lednu 2016 v knižní podobě. Nechte čas plynout trochu pomaleji, udělejte si chvíli pro sebe a navštivte výstavu těchto fotografií v hotelu v Týnci nad Sázavou.

Marta Vacková

Jedna z vystavených fotografií s příběhem. Foto: Jaroslav Pelíšek

Představení pobočky Domácího hospice Duha ve Vrchlabí

Vrchlabí – průhled Krkonošskou ulicí s kostelem sv. Vavřince.

Foto: Flickr.com

Je tomu více než dva roky, co jsem byla poprvé přednášet problematiku paliativní péče v Masarykově městské nemocnici v Jilemnici, a jeden rok, co jsem přijala pozvání Mgr. Petra Chláпка, faráře Českobratrské církve evangelické ve Vrchlabí, předat informace o domácí hospicové péči. Velmi silně jsem vnímala, že v tomto kraji se připravuje terén pro domácí hospic.

Každá myšlenka má však i dobu zrání. Už před více lety jsem pochopila, že mé cesty mají daleko vyšší záměr a celkem často odpovídají na skutečnost, že v daném regionu chybí dostupná domácí

hospicová péče. Také vím, že oblast Krkonoš nám všem v Duze ležela dlouhodobě na srdci. Kontaktovaly nás opakovaně rodiny, kterým jsme nemohli vzhledem ke vzdálenosti nijak pomoci zajistit péči o jejich blízké.

Založit domácí hospic v poměrech malého města není však zcela jednoduché. Nicméně roste-li tato aktivita naprosto zdola, od lidí, je to dobrý základ. Ve Vrchlabí v evangelickém sboru, jsem měla tenkrát před rokem naprostou jistotu, že domácí hospic začíná klíčit.

Nechat růst myšlenku hospice bych přirovnala k době porodní. Skupina lidí, která

byla připravena k vykonávání domácí hospicové péče, mne krátce na to oslovila s přáním hledat cesty pro zajištění pomoci umírajícím v tomto kraji. Stejně jako v životě bylo nutné projít všemi etapami od růstu myšlenky k její vlastní realizaci.

Přirovnala bych tuto cestu jako neustálé putování do zaslíbené země. Nesmíme se ale nechat ovlivnit pouze velkým nadšením a silou ihned zdolat všechny překážky. Z nadšení přijde každodennost, hmotné starosti i nutná administrativa. Je třeba se adaptovat a vytvořit struktury, které přinesou růst tak, aby se stal pramenem života.

Vhodný prostor jsme našli na katolické faře, který se začal záhy adaptovat na kontaktní pracoviště Domácího hospice Duha Vrchlabí. Byl to ale také čas hledání, navazování hlubších vztahů a poznávání, kdy se rodil společný duch.

► KAŽDÉ SRDCE ŽÍZNÍ PO LÁSCE

Pomáhat umírajícím dobře odejít však představuje jistou způsobilost. Je nutné se umět vypořádat především se strachem, který nemocný a jeho blízcí prožívají, je třeba umět rozšířovat poselství, které si přeje umírající sdělit svým drahým i nám, kteří v péči pomáháme.

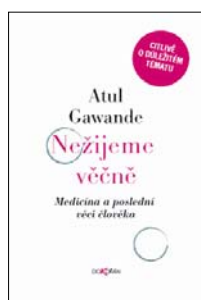
V Duze máme svou vlastní terapii jak se vypořádat s dalším a dalším doprovázením. Jsou to především kvalitní osobní vztahy, služba a opravdový duchovní život. To všechno dohromady je dynamické a potřebné k pocitu bezpečí a klidu, to vše dohromady se stává nezbytnou energií a silou. Vždyť každé lidské srdce žízní po štěstí, po věčnosti, po lásce.

Radujeme se proto společně s vámi všemi, že domácí hospicová péče v našem kraji se vyznačuje přes všechny obtíže jistou stabilitou, a dokonce se rozšiřuje i do dalšího regionu východních Čech.

Zároveň přejeme celému vrchlabskému týmu skutečnou radost z této služby, pevné zdraví, dobré osobní vztahy a k tomu všemu hojně Boží požehnání.

Jana Sieberová

Proč s moudrostí čekat až na stáří?

Pracovníkům hospiců je to jasné, mnozí lékaři se ale tváří, jako by se smrtelnost netýkala ani jich samých ani jejich pacientů.

Právě z takové premisy vychází kniha Atuly Gawandeho *Nežijeme věčně*. Právě to, jak úspěšný absolvent lékařské fakulty, na níž se dozvěděl mnoho o nemocích, ale skoro nic o smrti, tuto výchozí pozici opouští, je hlavním přínosem právě vydaného titulu z nakladatelství Dokořán.

Profesor na Harvardu Gawande je šokován, jak jeho přítel – gerontolog

vyšetřuje starou pacientku. Ta má zhoubný nádor a jiná závažná onemocnění, on se však více zajímá o to, v jakém stavu má dotyčná chodidla. Lékař s úlevou zjišťuje, že v dobrém, že o ně pečuje. Největší akutní riziko totiž nevidí v metastázích, ale v případném pádu. Právě úraz, který by vedl k imobilitě, chápe jako největší nebezpečí. Takovou medicínu chirurg Gawande zatím neznal.

Lékař začíná pozvolna chápat, že léčit nevléčitelné, léčit pro léčbu, pacientovi nepomáhá. Důležitější je kvalita jeho života. Autor knihy pochází z Indie, medicína zde často nedosahuje západní úrovně, ale co je zde jednoznačně lepší, je péče o staré lidi – a nejedná se o péči ústavní, nýbrž rodinnou. Starý člověk požívá přirozený respekt svého okolí, lidé se ho ptají na radu, k zásadním rozhodnutím v širší rodině je třeba jeho

souhlas. I to patří do komplexní péče.

Knihy *Nežijeme věčně* je jakýmsi průvodcem fázemi vyrovnávání se člověka se smrtelnou prognózou. Týká se nemocných, jejich rodin a zejména doktorů. Autor rozděluje přístup lékařů do tří typů. Paternalistický typ „ví“, co je pro pacienta nejlepší, nejradyji by v podstatě rozhodoval za něj – a občas to dělá. Informativní typ naopak nechává rozhodnutí na pacientovi, předloží mu jen varianty. Třetím typem je ten vysvětlující, řešení je výsledkem společného rozhodování pacienta a lékaře, jejich dialogu, někdy i dlouhého. Právě takový přístup většina pacientů potřebuje.

Gawande si všímá, že přijetí vlastní smrtelnosti mění také prožívání času a přístupu k tomu, co dotyčnému ze života zbývá. „Jestliže se s věkem naučíme docenovat každodenní ra-

dsti a vážíme si více mezilidských vztahů nežli úspěchu a hmotných statků a jestliže nás to víc naplňuje, proč tak nežijeme hned? Proč čekáme až na stáří?“ ptá se. Má tuto „moudrost stáří“ skutečně na svědomí jen věk a prožité trampoty? Neprodukuje ji samotná perspektiva dožití, tedy vědomí blížící se smrti?

Knihy *Nežijeme věčně* klade řadu sugestivních otázek a předkládá ne jeden silný příběh. Inspirující může být pro čtenáře, kteří mají blízkou perspektivu smrti, i pro jejich rodiny a blízké, i pro každého, kdo je ochoten o posledních věcech člověka přemýšlet. Prospěšná může být ale i lékařům, zejména těm z prvních dvou kategorií.

Aleš Palán

(Atul Gawande: Nežijeme věčně, Medicína a poslední věci člověka, nakladatelství Dokořán 2016)

**15. výročí Hospice sv. Štěpána
Pozvánka na společenský večer
s benefiční aukcí**

SPOLEČENSKÝ VEČER S AUKCÍ FOTOGRAFIÍ A VÝTVARNÝCH DĚL PRO HOSPICE SV. ŠTĚPÁNA V LITOMĚŘICÍCH

ve čtvrtek 14. dubna 2016 od 17.00 hodin v litoměřickém hradu

Srdečně zveme všechny příznivce hospice a umění na oslavu 15. výročí vzniku Hospice sv. Štěpána spojenou s benefiční aukcí fotografií a výtvarných děl.

Večerem i aukcí nás bude provázet herec a moderátor Pavel Kříž.

Výtěžek aukce použijeme na nákup léků proti bolesti a zdravotnický materiál.

Připraven je raut, příjemná hudba i ochutnávka vín.

Více informací a aukční nabídku naleznete na www.hospicilitomerice.cz.

Vstupné 150 Kč **Těšíme se na vás!**

Děkujeme těmto partnerům: Centrum cestovního ruchu Litoměřice, FotoporoT - volné sdružení fotografů, Pavel Kříž, Dilna D65, Marek Ženkla, Áda Škarda band, La Fella s.r.o. - Vinotéka Mandy Litoměřice, ZUŠ Litoměřice, Vlastimil Šafránek, Ústecký Metropol, Litoměřicko24.cz a mnohým dalším

NADAČNÍ FOND AVAST

Vás co nejsrdečněji zvou na odbornou konferenci

XI. DEN PALIATIVNÍ HOSPICOVÉ PÉČE

aneb

„Mýty a legendy kolem nás“

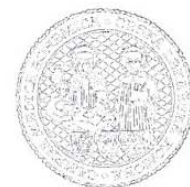
23. dubna 2016

od 9:30 do 15:30 hodin

Městské divadlo Prachatice

pod patronací

Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče

PROGRAM ODBORNÉ KONFERENCE:

- 8:30 – 9:30 Prezence účastníků
- 9:30 – 9:45 **Úvodní slovo** – PhDr. Robert Huneš – ředitel Hospice sv. Jana N. Neumanna, o.p.s.
- 9:45 – 10:15 **PALIATIVNÍ MEDICÍNA NA ODDĚLENÍ NÁSLEDNÉ PÉČE**
 prim. MUDr. Dana Růžičková – primářka Oddělení následné péče Nemocnice Tábor, a.s.
- 10:15 – 11:00 **ÚSKALÍ PALIATIVNÍ PÉČE V KARDIOLOGII**
 MUDr. Martin Gřiva, Ph.D. – vedoucí lékař lůžkové části kardiologického oddělení Krajské nemocnice T. Bati, a.s. ve Zlíně.
- 11:00 – 11:45 **Klára pomáhá, z. s. – pomoc pozůstalým - projekt „ZOTAVENÍ“**
 Dagmar Švédová – předsedkyně a zakladatelka spolku Klára pomáhá, který se věnuje poradenství doprovázejícím a pozůstalým.
- 11:45 – 12:00 *Diskuse*
- 12:00 – 13:00 *Přestávka na oběd*
- 13:00 – 13:30 **LÉČBA BOLESTI JAKO ZÁKLADNÍ SOUČÁST PALIATIVNÍ PÉČE**
 MUDr. Čeněk Adamec – anesteziolog, emeritní primář Anesteziologicko-resuscitačního oddělení Nemocnice Prachatice, a.s.
- 13:30 – 14:15 **„LIDSKÝ ŽIVOT JE URČEN K UBÝVÁNÍ...“ přijetí skutečnosti nemoci a nového směru života**
 ThDr. Anna Lukešová – duchovní, nemocniční kaplanka působící ve Fakultní nemocnici Motol a Thomayerově nemocnici.
- 14:15 – 15:00 **DŘÍVE VYSLOVENÁ PŘÁNÍ PACIENTA**
 Dr. iur. et JUDr. Helena Krejčíková, Ph.D. – právnička, vědecká pracovnice Centra zdravotnického práva Právnické fakulty UK.
- 15:00 – 15:30 **PRÁVA POJIŠTĚNCE**
 JUDr. Božena Kučerová, Ph.D. – právnička, ředitelka pobočky Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR, pracoviště České Budějovice a Plzeň.

Pro zájemce je připravena možnost exkurze v Hospici sv. Jana N. Neumanna a Domově Matky Vojtěchy.

Odborný garant: MUDr. Čeněk Adamec

Vzdělávací akce je pořádána dle Stavovského předpisu ČLK č. 16 a pro lékaře ohodnocena 5 kredity.

Tato akce je také zařazena do systému vzdělávání nelékařských zdravotnických profesí s ohodnocením 4 kreditů.

Registrační poplatek činí 500,- Kč a zahrnuje účast na přednáškách, malé občerstvení a oběd.

Přihlášení je možné i prostřednictvím internetu na www.vzdelavaciinstitut.eu.

Bližší informace poskytnete:

Mgr. Eva Předotová, Vzdělávací institut sv. Jana N. Neumanna, o.p.s., Neumannova 144, Prachatice

tel.: 388 311 726, GSM: 731 604 432, email: vzdelavani@hospicpt.cz

web: www.vzdelavaciinstitut.eu

► FESTIVAL JEDEK SVĚT

V Klubu Atlantik v rámci festivalu Jeden svět budou promítat film Sedm písní pro dlouhý život na téma hospicové péče. Po promítání proběhne beseda s ředitelkou Mobilního hospice Ondrášek Bronislavou Husovskou. Přijďte za námi do kina v úterý **5. 4. 2016**. Moc se na Vás těšíme!

► ZÁKLADNÍ KURZ PALIATIVNÍ A HOSPICOVÉ PÉČE ELNEC

V rámci mezinárodního projektu ELNEC proběhne Základní kurz paliativní a hospicové péče s přednáškou Jany Sieberové – o kulturních a duchovních aspektech péče o pacienty v konečné fázi života.

Hlavním cílem kurzu je zlepšit oblast paliativní péče ve zdravotnictví. Primárním cílem je vzdělávat sestry

v péči o umírající nemocné.

Místo konání kurzu: **5. – 8. 4. 2016**: Edukační centrum Domu léčby bolesti s hospicem sv. Josefa v Rajhradě u Brna, Jiráskova 47, 664 61 Rajhrad.

Kurz je určen pro všechny sestry a ostatní zdravotnické pracovníky, sociální pracovníky, pečovatele a další zájemce.

► JARNÍ BLEŠÍ TRH

V sobotu **9. 4. 2016 (9.00–14.00 hod.)** se bude opět konat v malém sále res-

taurace **Střelnice** v Táboře dobročinný Bleší trh.

Příjem darů bude probíhat **22. 3., 23. 3., 24. 3., 29. 3., 30. 3., 31. 3. 2016** vždy od **16–18 hod.** v bývalé lékárně Natalisu v **Kvapilově ulici č. 2060**.

Nosit můžete: oblečení, obuv, kabely, šperky, kuchyňské vybavení, knihy, obrázky, dekorace, hračky a vše co sami nepotřebujete, ale druhým to udělá radost.

Kontakt: Věra Šimková tel.: 732 585 525, e-mail: vera.simkova@hospicjordan.cz

Celý výtěžek trhu bude věnován na provoz Domá-

cího hospice Jordán! Děkujeme Vám.

► KONCERT PRO HOSPIC DOBRÉHO PASTÝŘE V ČERČANECH

Rádi bychom vás pozvali na koncert Jiřího Barty a Terzie Fialové, který se koná v Klášteře sv. Anežky České **7. 4. v 19.30 hod.**

► SETKÁNÍ POZŮSTALÝCH A PŘÁTEL HOSPICE

Srdečně vás všechny zveme na tradiční každo-měsíční setkání pozůstalých a přátel našeho hospice, které se bude konat v pondělí **11. 4. 2016 od 8.30 hod.**

Zahájeno bude mší svatou. Následovat bude neformální posezení s občerstvením.

Těšíme se na Vás!

► VZPOMÍNKOVÉ SETKÁNÍ

V sobotu **16. 4. 2016 od 15.30 hod.** se bude konat v kavárně Hospice Dobrého Pastýře vzpomínkové setkání pro pozůstalé.

Od 17.00 hod. proběhne v naší kapli bohoslužba za zemřelé.

Přítomni budou lékaři, zdravotní sestry, sociální pracovníci a psychologka.

Rádi se s Vámi setkáme v příjemném prostředí kavárny a u šálku dobré kávy či čaje společně zavzpomínáme na Vaše nejbližší.

Těšíme se na Vás!

Přehled akcí členů
a partnerů APHPP
najdete v Kalendáři akcí na
www.asociacehospicu.cz

Karlovo náměstí 317/5, Praha 2, 128 01, www.asociacehospicu.cz
Zpravodaj Rovnováha byl vytištěn na náklady MMR v nákladu 400 ks. Rovnováha – zpravodaj Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče. Vyšlo: duben 2016. Zpravodaj je neprodejný. Šéfredaktor: Jakub Holman, sazba: Lucie Dezortová, korektury: Alena Scheinostová. Registrace: MV ČR: 29. 6. 2005, VS/1-1/61268/05-R. Podpořit činnost APHPP můžete na č. ú.: 198481152/0300. Uzávěrka příštího čísla je 10. května 2016.

Poděkování podporovatelům.